

RAPPORTSAMMANDRAG

SAMVERKAN AVSEENDE BARN OCH UNGA MED PSYKISK OHÄLSA

Inledning

Under 2000-talet har det uppmärksammats att den psykiska ohälsan bland barn och unga har försämrats. Såväl Elevhälsan och Individ- och familjeomsorg (IFO) i kommunerna som Primärvården och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) utgör viktiga aktörer för att hantera gruppen såväl genom enskilda insatser som genom samverkan.

Granskningen behandlar samverkan mellan Borås Stad och Västra Götalandsregionen (VGR) avseende barn och unga med psykisk ohälsa. Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelse/nämnd har säkerställt samverkan mellan huvudmännen för att tillgodose lagstiftningens krav på ändamålsenliga insatser för patienten/ klienten.

Granskningen har avgränsats till samverkan mellan Elevhälsan och IFO i Stadsdelenämnden Norr Borås Stad, Närhälsan med vårdcentralerna Sjöbo, Fristad och Södra torget i Borås samt BUP inom Södra Älvsborgs sjukhus. Granskningen avgränsades vidare till ärenden som varit föremål för samverkan perioden januari-september 2015 och som avser barn som går i grundskola.

Granskningsresultat

Organisationsstruktur

Det finns en omfattande organisation för samverkan mellan Borås stad och Västra Götalandsregionen. De primära samverkansformerna är Närvårdssamverkan och Väst-

bus. Det samverkansorgan som specifikt har att hantera barn och unga med psykisk ohälsa är utvecklingsrådet barn och unga vuxna i utsatt situation på delregional nivå inom närvårdssamverkan. Utvecklingsrådet är beredande organ för styrgruppen Södra Älvsborg. Detta utvecklingsråd utgör också samtidigt delregional styrgrupp för Västbus – Västbus Södra Älvsborg - inom ramen för Västbusstrukturen. För Borås finns också arbetsgruppen Barn och unga vuxna på lokal nivå inom Närvårdssamverkan, som är en arbetsgrupp kopplad till ledningsgruppen inom Borås närvårdsområde. Samma grupp utgör också lokal Västbusgrupp för Borås inom ramen för västbusstrukturen. En översyn av organisationen pågår.

Samverkan kring målgruppen utgår från en mycket svåröverskådlig och komplex organisation, vilket medför risker för att organisationen sammantaget inte fungerar ändamålsenligt. Det framkommer vidare att det föreligger oklarheter kring uppdrag och hur organisationens olika delar relaterar till varandra. Närvaron vid möten brister i vissa fall, och deltagande representanters beslutsmandat är i många fall begränsat.

Processer för samverkan

Utgångspunkten för samverkan är Västbusriktlinjerna, men även de för regionen interna riktlinjerna ”Ett utvecklat samarbete” beskrivs som centrala för att samverkan ska ske mellan verksamheterna. Återkommande är att det finns oklarheter kring första linjens vård utifrån riktlinjerna ”Ett utvecklat sam-

Borås Stads Revisionskontor

Telefonnummer: 033-35 71 54

Postadress: Borås Stad, Revisionskontoret,
501 80 Borås

Mail: revisionskontoret@boras.se

Revisionsenheten, Västra Götalandsregionen

Telefonnummer: 010-441 05 90

Postadress: Revisionen, Västra Götalandsregionen
462 80 Vänersborg

Mail: revision@vgregion.se

arbete”. Det skapar oklarheter i ansvarsfördelningen, dels mellan Primärvården och Elevhälsan, men också mellan Primärvården och BUP. Ett annat återkommande tema är att Elevhälsan och Primärvården har svårt att bemanna sina verksamheter, liksom att Primärvården har resursbrist. Vidare har BUP problem med tillgängligheten. När det gäller Västbus framhävs bland annat Primärvårdens begränsade deltagande.

Verksamheterna har identifierat verksamhetsprocesser för samverkan. Det finns dock betydande brister i frågan om huruvida dessa kan betraktas som ändamålsenliga. Det är uppenbart att regionens verksamheter, både avseende BUP och Närhälsan, inte lyckats klargöra vilken ansvarsfördelning som gäller mellan dem och kommunicera detta på ett entydigt sätt till de kommunala verksamheterna. Det föreligger motsvarande brister när det gäller västbussarbetet där det finns olika uppfattningar mellan parterna om och i vilka former Närhälsan ska delta i samarbetet. Inte heller detta har kommunicerats på ett entydigt sätt till de kommunala verksamheterna. I detta avseende har inte heller existerande samverkansorgan lokalt lyckats med att tydliggöra kommunikationen.

Stadsrevisionen i Borås Stad och Revisionsenheten i VGR noterar att det finns tydliga brister i hur ärenden som initieras av den andra parten hanteras. Ett problem uppges föreligga när det gäller kvaliteten i remisserna från Elevhälsan, vilket gör att dessa inte tas emot av BUP. I granskningen har inte kvaliteten på underlaget bedömts, men det kan konstateras utifrån genomförda intervjuer att problemet med största sannolikhet innebär fördröjningar när det gäller målgruppens tillgång till adekvata insatser.

Avvikelse rapportering och uppföljning

Det finns brister när det gäller avvikelserapportering och uppföljning. Det framkommer av intervjuerna att avvikelser som kan förknippas med remisshantering och Västbus sannolikt inte alltid rapporteras. Några skäl som uppges är att det kan vara tidsödande

och inte leder fram till något resultat. Det leder till att underlaget för uppföljningar såväl inom verksamheterna, till styrelserna som till avsedda samverkansorgan med största sannolikhet inte är fullständigt.

Sammanfattande bedömning

Ett grundproblem är att organisation och processer för samverkan inte har formerats utifrån barnets/ungdomens behov. Risken för att barn och unga ska fara illa är betydande.

Åtgärder har genomförts i samverkansorganen, och Närvårdsamverkan har varit föremål för en översyn. Detta är dock inte tillräckligt för att säkerställa ändamålsenliga insatser för patienten/klienten.

Mötesdeltagande i samverkansfora är i vissa fall bristfälligt, liksom beslutsmandatet för deltagarna.

Sammanfattningsvis identifieras betydande brister:

- avseende hur riktlinjer kommuniceras lokalt som ett led i att identifiera ändamålsenliga processer för samverkan mellan parterna. Det är uppenbart att regionens verksamheter, både avseende BUP och Närhälsan, inte lyckats klargöra vilken ansvarsfördelning som gäller mellan dem och kommunicera detta på ett tydligt sätt till de kommunala verksamheterna. Det finns också motsvarande brister när det gäller Västbussarbetet där det finns olika uppfattningar om Närhälsans roll i samarbetet lokalt.
- avseende hur ärenden hanteras som initieras av den andra huvudmannen, vilket med största sannolikhet innebär fördröjningar när det gäller målgruppens tillgång till adekvata insatser. Uppenbart är att såväl kommunen som BUP och Närhälsan inte

lokalt lyckats klargöra hur frågan ska hanteras mellan parterna

- avseende avvikelserapportering och uppföljning. Det framkommer av intervjuerna att avvikelser som kan förknippas med remisshantering och Västbus sannolikt inte alltid rapporteras. Underlaget för uppföljningar inom verksamheterna, till styrelserna och till avsedda samverkansorgan är med största sannolikhet inte ändamålsenligt.